

SÖKANDE

Vallviks Bruk AB,
820 21 Vallvik

Ombud: Advokat Jan Eriksson
Alrutz' Advokatbyrå AB
Kungsgatan 42
111 35 Stockholm

SAKEN

Ansökan om att producera högst 255 000 ton sulfatmassa per år, Sörljusne 1:25 och Vallvikshem 1:107 i Söderhamns kommun, Nu fråga om dels prøvotidsredovisning (U3) och fastställande av utsläppsvillkor avseende utsläpp till vatten av suspenderade ämnen dels dispens enligt 1 kap. 16 § industriutsläppsförordningen (2013:250).

Avrinningsområde: 48/49
AnlägningsID 22042

N: 6785680 E: 617315 (SWEREF 99)

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslutar prøvotiden U3 beträffande utsläpp till vatten av suspenderade ämnen.

Villkor avseende utsläpp av suspenderade ämnen

Mark- och miljödomstolen upphäver den provisoriska föreskriften P3 i deldomen den 17 december 2020 och fastställer följande slutligt villkor för Vallviks Bruk AB:s anläggningar i Söderhamns kommun.

- *Utsläpp av suspenderade ämnen (SÄ/GFA) till vatten från verksamheten får uppgå till 1,2 ton per dygn som årsmedelvärde.*

Dispens enligt industriutsläppsförordningen (2015:250)

Mark- och miljödomstolen ger Vallviks Bruk AB dispens enligt 1 kap. 16 § industriutsläppsförordningen (2013:250) från de begränsningsvärden som gäller utsläpp av suspenderat material som anges i BAT 19, tabell 1 och 2, i kommissionens genomförandebeslut (2014/687/EU) den 26 september 2014 om fastställande av BAT-slutsatser för produktion av massa, papper och kartong, i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/75/EU.

Enligt 17 § industriutsläppsförordningen (2013:250) upphör dispensen att gälla när det begränsningsvärde som dispensen avser har ersatts med en ny slutsats om bästa tillgängliga teknik.

I stället för det i BAT-slutsatsen 19 föreskrivna begränsningsvärdet (BAT-AEL) för utsläpp från sodapannorna ska följande begränsningsvärde gälla.

Utsläpp av totalt suspenderat material (TSS) till vatten från verksamheten två sodapannor får inte överstiga 1,2 kg/ADt som årsmedelvärde.

BAKGRUND

Mark- och miljödomstolen lämnade genom deldom meddelad 2016-01-12, M 3314-13 Vallviks Bruk AB (Vallvik) tillstånd att bedriva massaproduktion. I deldomen ålades Vallvik att genomföra ett antal utredningsåtgärder, vilka redovisats till mark- och miljödomstolen i särskild ordning. Nu aktuell prøvotidsutredning avser utsläpp av suspenderade ämnen till vatten.

Vallvik har sedan 2015 bedrivit utredningsarbete för att identifiera åtgärder som kan vidtas för att sänka brukets utsläpp till vatten. I mars 2020 redovisade Vallvik resultat av de utredningar som genomförts och vid redovisningen föreslogs slutliga villkor för utsläpp av COD, kväve, fosfor, klorat och AOX att ersätta de tidigare provisoriska villkoren.

De utredningar som genomförts från 2015 och fram till 2020 har inte identifierat åtgärder som har potential att sänka brukets utsläpp av suspenderade ämnen så att utsläppen med god marginal når ned under de utsläppsnivåer (BAT-AEL) som fastslagits genom BAT-slutsatser för massa- och pappersbranschen och som är införlivade i svensk lag genom industriutsläppsförordningen (2015:250). Vid prøvotidsredovisningen till mark- och miljödomstolen 2020 begärde Vallvik mot den bakgrunden förlängd tid för att utreda åtgärder som kan sänka brukets utsläpp av suspenderade ämnen.

Mark- och miljödomstolen har i december 2020 genom deldom i mål nr M 3314-13 meddelat nya slutliga villkor för utsläpp till vatten av COD, kväve, fosfor, klorat och AOX. Domstolen har också i enlighet med Vallviks begäran i fråga om suspenderade ämnen förlängt prøvotiden, meddelat provisoriskt villkor samt beviljat tillfällig dispens enligt industriutsläppsförordningen från BAT-AEL.

Mark- och miljödomstolen har föreskrivit följande utredningsföreskrift och provisoriskt villkor i deldom 2020-12-17.

Utredningsföreskrift U3:

Vallviks Bruk ska i samråd med tillsynsmyndigheten utreda alternativa åtgärder för att minska utsläppen av suspenderade ämnen.

Resultatet av utredningen samt förslag till slutligt villkor ska redovisas till mark- och miljödomstolen senast 31 december 2022.

Provisoriskt villkor:

Under prøvotiden och till dess mark- och miljödomstolen förordnar annat ska följande provisoriska föreskrift gälla.

P3. Utsläpp av suspenderade ämnen (SÄGF/A) till vatten från verksamheten får uppgå till 2 ton per dygn som årsmedelvärde.

Dispens enligt industriutsläppsförordningen

Mark- och miljödomstolen beslutade också att medge dispens enligt 1 kap. 16 och 18 §§ industriutsläppsförordningen (2015:250) från de begränsningsvärden avseende utsläpp till vatten avseende suspenderade ämnen som anges i BAT 19, tabell 1 och 2, i kommissionens genomförandebeslut (2014/687/EU) den 26 september 2014 om fastställande av BAT-slutsatser för produktion av massa, papper, kartong, i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/75/EU.

Dispensen gäller fram till och med den 31 december 2023.

I stället för de i BAT-slutsatserna föreskrivna begränsningsvärdena ska fram till och med den 31 december 2023 gälla ett begränsningsvärde (årsmedelvärde) om 2,0 kg/ton ECF och 1,8 kg/ton UKP, vilket utgör de värden som ska ersätta BAT-AEL under den angivna perioden.

REDOVISAD PRÖVOTIDSUTREDNING

Utredningens omfattning

Prövotidsutredningen omfattar följande delar:

- Bakgrund i form av källor till utsläpp samt dess anläggningar för avskiljning av suspenderade ämnen.
- Utredning av funktionen av befintliga anläggningar för avskiljning av suspenderade ämnen
- Utredning av möjligheten till ytterligare reningssteg
- Redovisning av genomförda åtgärder och resultatet av dessa
- Redovisning av utsläpp vid blekt och oblekt massa samt deras olika påverkan på utsläppen.

Källor till suspenderade ämnen

Vallvik har fem separata processavlopp med olika karaktär och med stora skillnader i flöde och innehåll.

Avlopp 1

Till det fiberförande avloppet leds golvvavlopp från kokeri, försileri, syrgasblekeri, indunstning, cisternpark, blekeri, blekvätskeberedning, hartskokeri samt flingtorkar. Flera av avloppsgrenarna inom avlopp 1 har pumpgropar som återför vätskor till processen då vätskorna innehåller kemikalier som ger upphov till ledningsförmåga. Avloppsvattnet från avdelningarna ovan pumpas via ett grovgaller till en sedimenteringsbassäng med en volym på cirka 8 000 m³. Fiberfraktionen i avloppsvattnet avskiljs och avvattnas för att sedan avyttras till externa mottagare.

Till avlopp 1 räknas också det renade vattnet från brukets biologiska reningsanläggning som tillförs avlopp 1 efter sedimenteringsbassängen, före mätpunkten. Suspenderade ämne i detta avloppet förekommer i form av slam från bioreningen som inte avskilts.

Avlopp 3, kondensatavlopp

Kondensatavloppet är ett gastätt avlopp för överskottskondensat från indunstning av svartlut. Avlopp 3 utgör brukets minsta källa till suspenderade ämnen.

Avlopp 5, renvattenavlopp

Till renvattenavloppet leds huvudsakligen kylvatten från olika delar i verksamheten, överskott av het- och varmvatten samt till mindre del vatten från kemisk rening och sandfiltrering av råvatten.

Avlopp 5 har det i särklass största vattenflödet av alla brukets processavlopp, men utsläppet av suspenderade ämnen via renvattenavloppet utgör bara lite mer än 10 procent av det totala utsläppet från verksamheten.

Avlopp 6, återvinningsavlopp

Återvinningsavloppet utgörs av golvkanaler från sodahus, mixeri, mesaombränning och barkpanna. Hit leds också utblödning av sulfataska från sodapannan. Vattnet passerar en grävd sedimenteringsdamm med en yta på cirka 150 m² innan det avleds till recipienten. Dammen muddras regelbundet och slammet deponeras efter avvattning.

Återvinningsavloppet utgör brukets näst största källa till utsläpp av suspenderade ämnen. De suspenderade ämnena i avloppsvattnet utgörs till största delen av oorganiska ämnen som olösliga salter, askpartiklar m.m.

Avlopp 7, rensriavlopp

Rensriavloppet är ett avlopp för överskottsvatten från rensriet. Avloppsvattnet pumpas till en grävd sedimenteringsdamm. Till dammen leds även avloppsvatten från truckverkstaden via två oljeavskiljare i serie samt vatten från en köpflisficka. Det renade vattnet avleds till recipienten. Dammen muddras regelbundet. Avloppet är brukets, sett till flöde, minsta processavlopp och mängden suspenderade ämnen som avleds till recipienten via avloppet uppgår till cirka 10 procent av det totala utsläppet från verksamheten.

Anläggningar för avskiljande av suspenderade ämnen

Sedimenteringsbassäng avlopp 1

Avlopp 1, det fiberförande avloppet, är försett med en sedimenteringsbassäng vilken har som uppgift att ta bort fibrer som följer med golvvavlopp från kokeri, försileri, syrgasblekeri, blekeri samt flingtorkar. Bassängen har en vätskevolym på ca 8000 m³ och en uppehållstid på 14,5 h.

Flotation i bioreningen

Flotationen efter den biologiska reningen vid Vallvik är av typen DAF, (dissolved air flotation) där de suspenderade partiklarna i avloppsvattnet lyfts till ytan med hjälp av gasbubblor. Ett s.k. dispergerat vatten används och skapas genom att under högt tryck mätta vattnet med luft och när trycket släpps skapas små gasbubblor. Dispersionsvattnet tillsätts avloppsvattnet vid botten i inloppet till flotationsbassängen och de små gasbubblorna som genereras fastnar på partiklarna i avloppsvattnet som lyfts upp till ytan och bildar ett slamlager som skrapas av. Polymertillsats görs för att aggregera och skapa större flockar vilket förbättrar flotationsprocessen.

Flotationsbassängen är 18 meter lång, 6 meter bred och 1,4 m djup.

Flotationsbassängen har en area på 108 m² och volym på ca 150 m³.

Övriga anläggningar

Både avlopp 6 och avlopp 7 försedda med mindre dammar för sedimentering av suspenderade ämnen.

Specialprodukter

De pappersmassor som produceras vid Vallvik, och främst den oblekta massan (UKP), är av speciell kvalitet som kräver extra insatser vid tillverkning jämfört med motsvarande standardprodukter.

Den oblekta massan vid Vallvik produceras särskilt för att hålla den kvalitet som krävs för att kunna användas i transformatorer, havskablar och andra elektriska applikationer samt i kaffefilter och förpackningar som ska komma i kontakt med livsmedel. Av dessa anledningar krävs en extra hög renhet på massan, vilket nås genom att utnyttja delar av produktionsutrustningen som vid EFC-produktion används för att bleka massa för att istället tvätta massan. Dessutom krävs hög användning av rent vatten (varm- och hetvatten) för tvätt av massa, vatten som av kvalitets skull inte kan ledas i motström för användning som tvätt i tidigare tvättsteg. Detta medför att flödet som passerar sedimenteringsbassängen i fiberförande avloppet under produktionen av oblekt massa (UKP) blir större än under produktionen av blekt och att möjligheterna att reducera vätskeflödet ut från processen är minimala (obefintliga).

Kylvatten

Enligt Naturvårdsverkets vägledning¹ sidan 56 behöver inte kylvatten räknas in i avloppsvattenutsläppet och enligt sidan 58 i vägledningen kan halter i ingående råvatten räknas bort för icke förorenat kyl- och tätningsvatten.

Råvatten till Vallvik kommer från Ljusnan i en 5 km lång trätub. Slamhalt på råvattnet, före och efter mekanisk rening, mäts regelbundet med samma metod som suspenderade ämnen på avloppsvatten. Nedan redovisas mängden suspenderat material som släpps ut med kylvattnet (i form av mekaniskt renat vatten).

Kylvatten		2021	2022
Flöde	m ³ /d	28600	23300
Suspenderade ämnen	mg/l	<2	<2-3,8
Suspenderade ämnen	ton/d	0,049	0,048

Tabell 1. Suspenderade ämnen i kylvatten som belastar avlopp 5.

¹ Vägledning om BAT-slutsatser för produktion av massa, papper och kartong 2018-06-26, s. 56-59

Avloppssystemet vid Vallvik är separerat så att flödet i avlopp 5 består av kylvatten och överskott av varm- och hetvatten. Alla utsläpp från detta avlopp ingår i de totala utsläppen från bruket.

Genomförda utredningar beträffande ytterligare reningssteg

Kapacitetsutredning MBBR

Veolia AnoxKaldnes har genomfört labförsök för att klarlägga hur hög reduktion av COD som skulle kunna uppnås i processen. Separerbarheten hos den utgående överskottsbiomassan, uppskattad baserat på sedimentering i 30 min, befanns vara relativt god.

Baserat på dessa försök kan konstateras att dagens reningsanläggning är korrekt dimensionerad både för att reducera COD och att ge ett slam som ska kunna avskiljas i efterföljande steg. En utbyggd biorening är inte ett alternativ vilket Vallvik redovisat inom ramen för tillståndsprövningen.

Lågbelastad aktiv slam

AnoxKaldnes har i labskala undersökt hur en efterföljande behandling i ett lågbelastat aktivt slamsteg skulle påverka nedbrytningen av organiskt material och funnit att det inte är en metod för att uppnå en väsentlig ökning av COD-reduktionen.

När det gäller ett aktivt slamsteg är det dessutom något som i praktiken inte skulle klara Vallviks produktionsmix med regelbundna växlingar mellan ECF och UKP. I en lågbelastad aktiv slamanläggning tar det tid att bygga upp slambasen vilket förutsätter kontinuerlig och jämn tillförsel av organiskt material. Det är också av denna anledning som Vallvik ursprungligen valde en MBBR-anläggning som erbjuder en enorm påväxtyta för snabb biomassauppbyggnad, vilket också har redovisats för mark- och miljödomstolen i samband med tillståndsprövningen.

Av denna anledning skulle detta heller inte vara en framgångsrik metod för att minska mängden suspenderat material.

Bioreningens flotationsanläggning

VA-ingenjörerna (Veolia) har haft i uppdrag att utreda bioreningens avskiljning av suspenderade ämnen. De har gått igenom dimensionering, funktioner, strömningsförhållanden, dispersionsvatten m.m. i syfte att identifiera åtgärder som skulle kunna vidtas för att öka slamavskiljningen. Även ÅF har fått samma uppdrag.

De slutsatser gällande bioreningens flotationsenhet som dras är att det vare sig finns något tydligt samband mellan hydraulisk belastning och utsläpp av suspenderat material eller mellan utsläpp och polymerdosering. Något som dessutom är tydligt i Vallvik fall är att den mängd suspenderade ämnen som härrör från flotationen till stor del utgörs av s.k. frisimmare, bakterier med en storlek på 2-5 mikrometer vilket är en förklaring till varför hög avskiljning inte kan nås och som även redovisats för mark- och miljödomstolen i samband med tillståndsprövningen i målet.

Sedimenteringsbassängen

I ÅFs uppdrag ingick även att studera och bedöma fibersedimenteringens funktion. Resultatet är att avskiljningsgraden ligger i nivå med vad som kan uppnås och att det inte finns potential att nå högre.

Filtrering - Skivfilter

2016 genomfördes en längre pilotstudie med ett roterande skivfilter kombinerat med tillsats av polymer med målet att nå 5-10 mg/l SÄ i utgående vatten. Försöket visade att denna teknik inte klarar att sänka halten suspenderade ämnen längre än till 30-40 mg/l. Detta pga. att halten redan är låg ut från flotationsanläggningen och att kvarvarande suspenderat material till stor del består av frisimmande bakterier. Skivfilter är därför inte en möjlig teknik för att ytterligare reducera utsläppen av suspenderat material.

Filtrering - Sandfilter

VA-ingenjörerna har även redogjort för olika tekniker för efterbehandling av vatten från flotationen. En sådan möjlig teknik är att installera sandfilter. Finkornig sand

kan avskilja suspenderat material och teoretiskt kan 15 - 30 % avskiljas vid en ingående halt som motsvarar den som gäller vid Vallvik. Den slutsatsen utgår från resultat från en småskalig pilotstudie som MoRe Research gjorde 2017.

I praktiken är det värt att ha i åtanke att avskiljningen kan bli betydligt lägre då den föreslagna lösningen bygger på kontinuerlig backspolning och det vattnet skulle med all sannolikhet innehålla en stor andel frisimmande bakterier, dvs. suspenderade ämnen som inte kommer att kunna avskiljas fullständigt.

Baserat på det av VA-ingenjörerna angivna budgetpriset på huvudutrustningen är bedömningen att den totala investeringen (inklusive markarbeten, byggnad etc.) kan komma att uppgå till drygt 100 MSEK och med tanke på den osäkra effekten anses detta inte vara en rimlig kostnad.

Sandfilter anses därför inte vara en möjlig teknik för att ytterligare reducera utsläppen av suspenderat material.

Kemisk fällning av utgående vatten från bioreningen

Pilotförsök med kemfällningsanläggning har genomförts för att studera avskiljning av COD, suspenderade ämnen, kväve och fosfor. Försök har gjorts på utgående vatten från bioreningen vid både ECF- och UKP-produktion. IVL har därefter gjort en bedömning av miljöpåverkan av ett kemfällningssteg i full skala ur ett livscykelperspektiv.

Det råder inga tveksamheter om att kemfällning är mycket effektivt för såväl COD (upp emot 80 % reduktion av löst COD kan förväntas) som fosforreduktion (>95 % kan förväntas) och tydligt effektivt även för kvävereduktion. Däremot finns det också betydande miljömässiga nackdelar med att installera kemisk fällning som slutsteg vilket tidigare genomförd LCA visar, vilket Vallvik inom ramen för det aktuella målet särskilt redovisat för mark- och miljödomstolen.

VA-ingenjörerna har på uppdrag av Vallvik studerat ett antal metoder för att reducera suspenderade ämnen varav framgår att kemisk fällning är den metod som kan uppnå högst reduktion. Men som anges i domskälen för Deldomen från 2020 skulle kemisk fällning innebära orimliga investerings- och driftskostnader samt medföra stora slammängder som i sig skulle medföra höga kostnader för kvittblivning. Kemisk fällning är därför inget alternativ för att ytterligare reducera utsläppen av suspenderat material.

Genomförda förbättringar

Ny provtagningsstation för renseriavlopp

Provtagningsstationen för renseriavloppet har flyttats. Tidigare togs provet ut inne i renseriet, före sedimenteringsdamm, vilket gjorde att den mängd som redovisades var högre än vad som verkligen nådde recipienten. Den vidtagna åtgärden innebär att ett mer korrekt utsläppsvärde erhålles.

Optimering av flockningskemikalier

Kontakt med kemikalieleverantörer har skett vid flera tillfällen för att finna för Vallvik optimala kemikalier som hjälper till att flocka slam i bioreningens flotationsbassäng. Översyn sker regelbundet då slammets karaktär kan skifta med tiden och nya produkter kommer ut på marknaden.

Stabilisering av bioreningen

Regleringen av pH i bioreningen har förbättrats genom ny placering av pH-mätare, vilket minskar risken för störningar på grund av snabba och starka fluktuationer i fysikaliska-kemiska förutsättningar.

Flotationen har stabiliserats för bättre flödesdynamik och jämnare och bättre slamavdrag genom installation av automatiserad nivåstyrning och bättre styrning av bottenskrapsystemet.

Rening av lutångkondensat i bioreningen

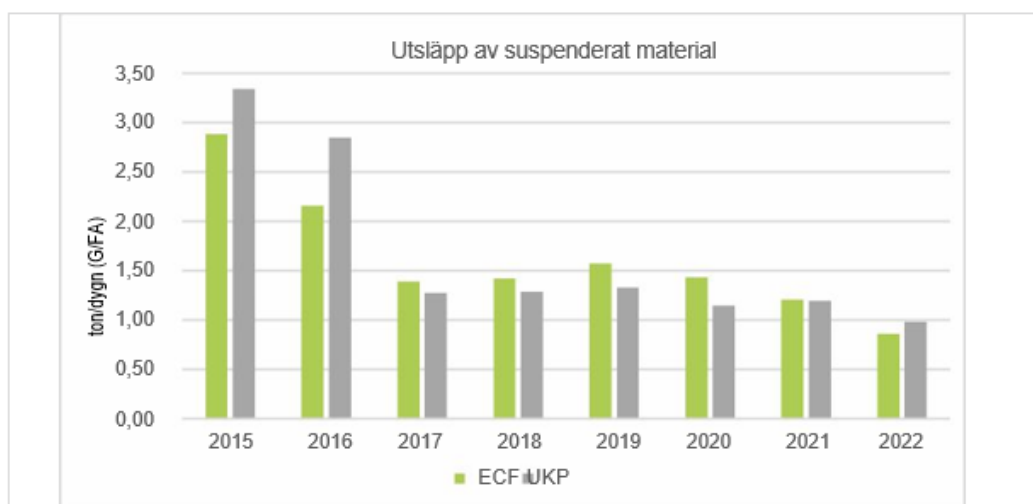
Baserat på pilotförsöket för utvärdering av inverkan av lutångkondensat i bioreningen som genomfördes av Veolia AnoxKaldnes har ombyggnationer genomförts för att rena kondensat biologiskt. Kondensatet innebär en ökning av biomassa i bioreningen vilket kan göra det lättare att flocka samman slampartiklar då halten i inkommande vatten till flotationen är högre.

Ombyggnation filtrathantering

Filtratdistributionen för tvätt och spädning av massa i delar av blekeriet och eftersileriet har byggts om för att minska användningen av rent hetvatten för tvätt och spädning som tidigare belastat bioreningen. Mindre vattenanvändning har gett ökad halt av suspenderade ämnen in till flotationen som har gynnat flockningen av slam.

Resultat av åtgärder

De åtgärder och ombyggnationer som genomförts sedan provotiden började 2016, och senast under 2021 har lett till minskande mängder av suspenderade ämne. Nedan visas de utsläppen per produktionsslag.

Figur 1. Utsläpp av suspenderade ämnen från bioreningen 2021-2022. Staplar visar utsläpp i kg/ton massa per produktionsslag och det grå fältet visar utsläppen i ton per dygn.

Bioreningen

Utsläppen av suspenderade ämnen visar en klar minskning vid ECF-produktion efter genomförda åtgärder under 2021, medan utsläppen vid UKP-produktion ligger kvar på samma nivå.

Avlopp 1

Även avlopp 1 (där bioreningen är en delström) visar minskande utsläpp för ECF-produktionen, medan utsläppen vid UKP-produktion ligger kvar på samma nivå.

Sedimenteringsbassängen tar hand om fibrer från golvvavlopp och massatorkar, inklusive fibrer från rengöringar, vilket gör att belastningen till sedimenteringen kan variera kraftigt från månad till månad. Avskiljningen av fibrer i sedimenteringsbassängen är som nämnts ovan mycket bra och halten av suspenderade ämnen i utgående vatten är låg, 10-15 mg/l. Den extra volymen vatten som används för produktion av oblekt massa (UKP) gör dock att mängden suspenderade ämnen ut från sedimenteringsbassängen blir högre vid oblekt massa än för blekt massa.

Avlopp 3

Utsläppen av suspenderade ämnen via avlopp 3, kondensatavloppet, är normalt mycket lågt. Att det ändå kan noteras en minskande trend beror på att flödet minskat nu när kondensat går ut via bioreningen.

Avlopp 5

Ökningen av utsläppen via avlopp 5 beror på att genomförda åtgärder för att reducera bland annat COD har lett till en ökad användning av kylvatten och ett ökat överskott av varm- och hetvatten. En ökning som är större för ECF än för UKP.

Avlopp 6

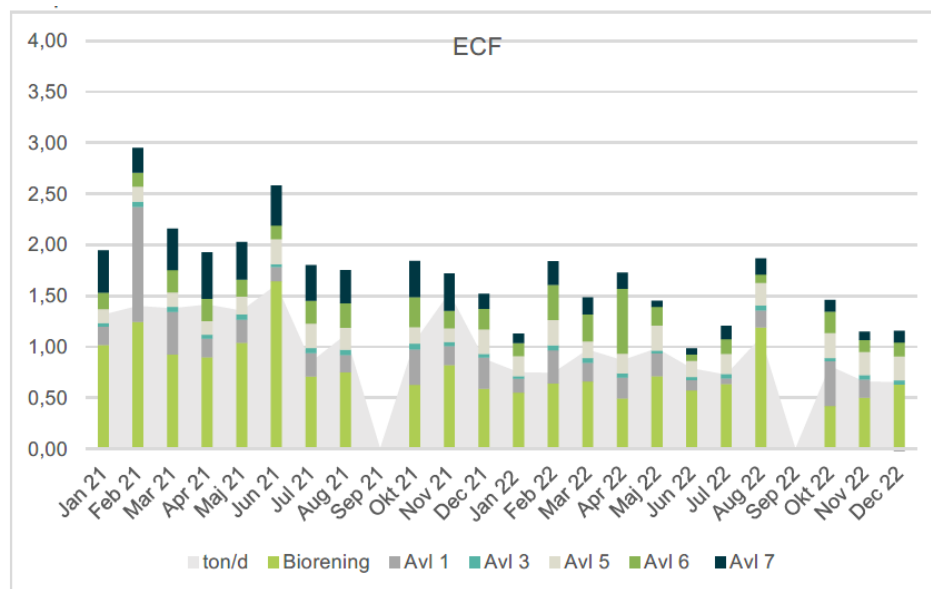
Utsläppen av suspenderade ämnen via avlopp 6, i form av oorganiskt material, ligger på en varierande nivå som mer styrs av årstid än av produktion och som inte har påverkats av genomförda åtgärder.

Avlopp 7

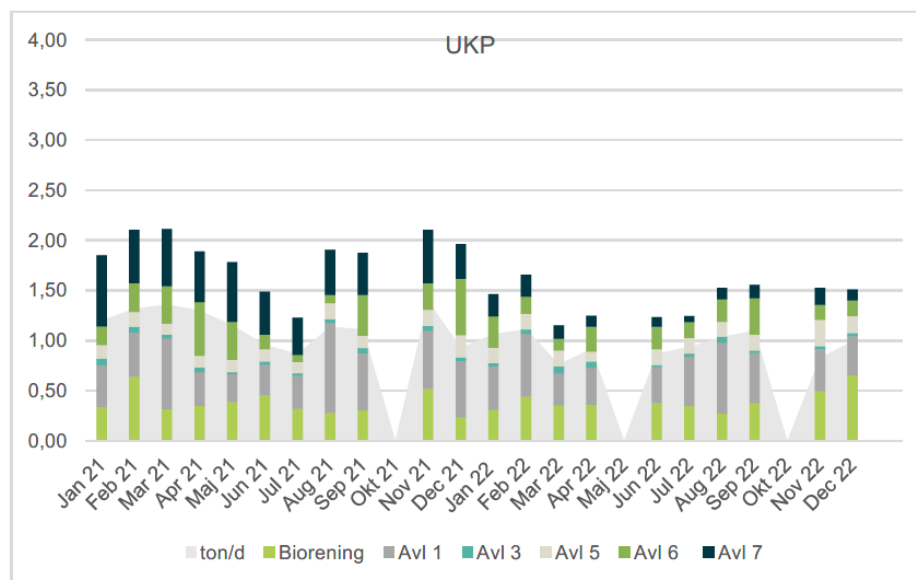
Den nya provtagningskuren för renseriavloppet (avlopp 7) ger en mer rättvisande bild av utsläppen då analysen nu kan genomföras på avloppsvatten efter den damm som finns för avskiljning av partiklar från renseriet. En klar nedgång av mängden partiklar har uppmätts sedan den nya provtagningsstationen togs i drift.

Totalt

Nedan visas senaste årens utveckling i diagram för varje produktslag där de olika avloppsströmmarna redovisas separat.

Figur 2. Utsläpp av suspenderade ämnen vid produktion av ECF 2021-2022. Staplar visar utsläpp i kg/ton massa per produktionslag och det grå fältet visar utsläppen i ton per dygn.

Figur 3. Utsläpp av suspenderade ämnen vid produktion av UKP 2021-2022. Staplar visar utsläpp i kg/ton massa per produktionsslag och det grå fältet visar utsläppen i ton per dygn.

Produktionsdata och utsläppsnivåer

Produktion

Vallvik producerar såväl blekt sulfatmassa s.k. ECF ”elementary chlorine free” som oblekta specialkvaliteter, UKP ”unbleached kraft pulp”.

Den tillståndsgivna produktionsnivån i Deldomem är 255 000 ton massa per år utan någon specificering av massatyp eller fördelning mellan massatyperna.

Produktmix och utsläpp

De flesta källorna för suspenderade ämnen, avlopp 3, 5, 6 och 7 är oberoende av produktkvalitet (med undantag för användningen av hetvatten). Dessa källor står för 40 % av utsläppen.

Avlopp 1 och utsläppen från bioreningen är däremot till stor del beroende av produkten, dvs. om det är ECF eller UKP massa som produceras.

Bioreningen

Utsläppen av suspenderade ämnen från bioreningen är vid produktion av oblekt massa lägre än vid produktion av blekt massa. Genomförda åtgärder har gett större minskning på blekt massa än på oblekt.

Vid oblekt produktion är halten av partiklar in till bioreningens flotationsanläggning mycket lägre än vid blekt produktion, vilket av betydelse för flotationens förmåga att flocka samman partiklar och avskilja slam.

Halten organiskt material (mätt som COD) i de kondensat som går att leda till bioreningen är mycket högre än de filtrat som normalt leds till bioreningen vid produktion av oblekt massa prioriteras kondensaten före filtrat om den hydrauliska kapaciteten i bioreningen inte räcker till för hela volymen. Allt för att sänka utsläppen av COD.

Avlopp 1 - Sedimenteringsbassängen

Utsläppen av suspenderat material från sedimenteringsbassängen har ökat något vid produktion av oblekt massa. Halten av suspenderat material i mg/l är densamma som tidigare medan flödet har ökat till följd av att kondensat flyttats från avlopp 3 till avlopp 1 via bioreningen.

Anledning till att utsläppen här är större vid oblekt massaproduktion än på blekt är, som redovisas ovan, dels att mer filtrat än tidigare leds direkt till sedimentering då COD-halten är mycket lägre än den i kondensat. Dels på den högre användningen av hetvatten vid produktion av oblekt massa på grund av de höga kraven på renhet som beskrivs ovan i stycke ”Specialprodukter”.

Slutsatser produktmix

Den oblekta massa som produceras vid Vallvik är av specialkvaliteter för att användas i transformatorer, havskablar och andra elektriska applikationer vilket kräver en hög renhet i massan. Detta leder till höga avloppsflöden vid produktion av

oblekt massa och därmed till att utsläppen av suspenderade ämnen ligger på samma nivå vid produktion av oblekt massa som vid blekt.

Kvalitetskraven på Vallviks oblekta massa medför att det är svårt att uppnå de BAT-nivåer som finns för oblekt sulfatmassa, då dessa nivåer är fastställda baserat på produktion av standard UKP, som har helt andra möjligheter att återanvända filtrat och reducera vattenanvändning i tvätt.

UKP producerad vid Vallvik bör därmed erhålla dispens från BAT-AEL för oblekt sulfatmassa och beviljas en nivå likt den för blekt sulfatmassa med hänvisning till de speciella tillverkningsförhållanden som krävs.

Utsläppsnivåer

Specifika utsläpp

SÄ GF/A	2017	2018	2019	2020	2021	2022
	kg/ton	kg/ton	kg/ton	kg/ton	kg/ton	kg/ton
ECF	2,12	2,38	2,41	2,17	1,91	1,42
UKP	2,00	1,87	2,03	1,72	1,87	1,43
All produktion	2,07	2,09	2,17	1,92	1,89	1,43

Tabell 2. Specifika utsläpp av suspenderade ämnen – under åren 2017-2022

Dygnsutsläpp

SÄ GF/A	2017	2018	2019	2020	2021	2022
	ton/d	ton/d	ton/d	ton/d	ton/d	ton/d
ECF	1,39	1,42	1,57	1,43	1,20	0,85
UKP	1,29	1,29	1,33	1,14	1,19	0,98
All produktion	1,34	1,32	1,41	1,27	1,19	0,91

Tabell 3. Dygnsutsläpp av suspenderade ämnen – under åren 2017-2022

Nuläge och tillståndsgiven produktion

			2021	Tillståndsgiven produktion	Villkors- förslag
ECF	ton/d	1,20	0,85	1,02	
	kg/ton	1,91	1,42	1,42	
UKP	ton/d	1,19	0,98	1,03	
	kg/ton	1,87	1,43	1,43	
SÄ GF/A	ton/d	1,2	0,91	1,03	1,2
	kg/ton	1,89	1,43	1,43	

Tabell 4. Utsläppsnivåer 2021 och 2022 samt tillståndsgiven produktion (Uppräknat till 255 000 ton baserat på 2022 års resultat)

Med beaktande av att ett villkorsvärde, till skillnad från exempelvis ett BAT-AEL, alltid gäller samtidigt som processvariationer och störningar inte går att undvika måste det finnas en viss marginal mellan ett beräknat utfall och själva villkoret. En rimlig ansats är en marginal på cirka 10-15 % vilket ligger till grund för de yrkanden som Vallvik gör.

BAT-slutsatser

BAT-slutsatser för produktion av massa, papper och kartong (PP BATC) publicerades i EU:s officiella tidning (EUT) den 30 september 2014². Underlag till BAT-slutsatserna ges i utsläppsdirektiv 2010/75/EU³

BAT-AEL

De utsläppsnivåer av suspenderade ämnen i avloppsvatten från produktion av sulfatmassa som fastslagits motsvara bästa tillgängliga teknik är presenterade i Tabell 5.

² 2014/687/EU. Kommissionens genomförandebeslut av den 26 september 2014 om fastställande av BAT-slutsatser för produktion av massa, papper och kartong, i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/75/EU.

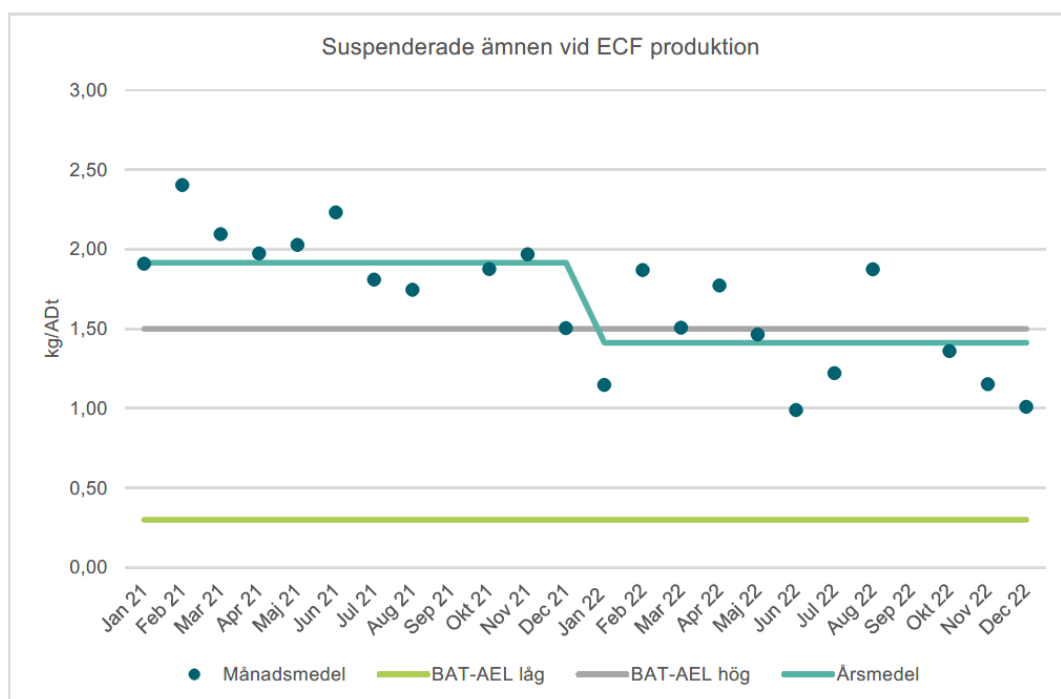
³ 2010/75/EU. Best Available Techniques (BAT) Reference Document for the Production of Pulp, Paper and board

	Årsmedelvärde [kg/ADt]
Blekt sulfatmassa	0,3 – 1,5
Oblekt sulfatmassa	0,3 – 1,0

Tabell 5. BAT-AEL för suspenderade ämnen vid sulfatmassaproduktion.⁴

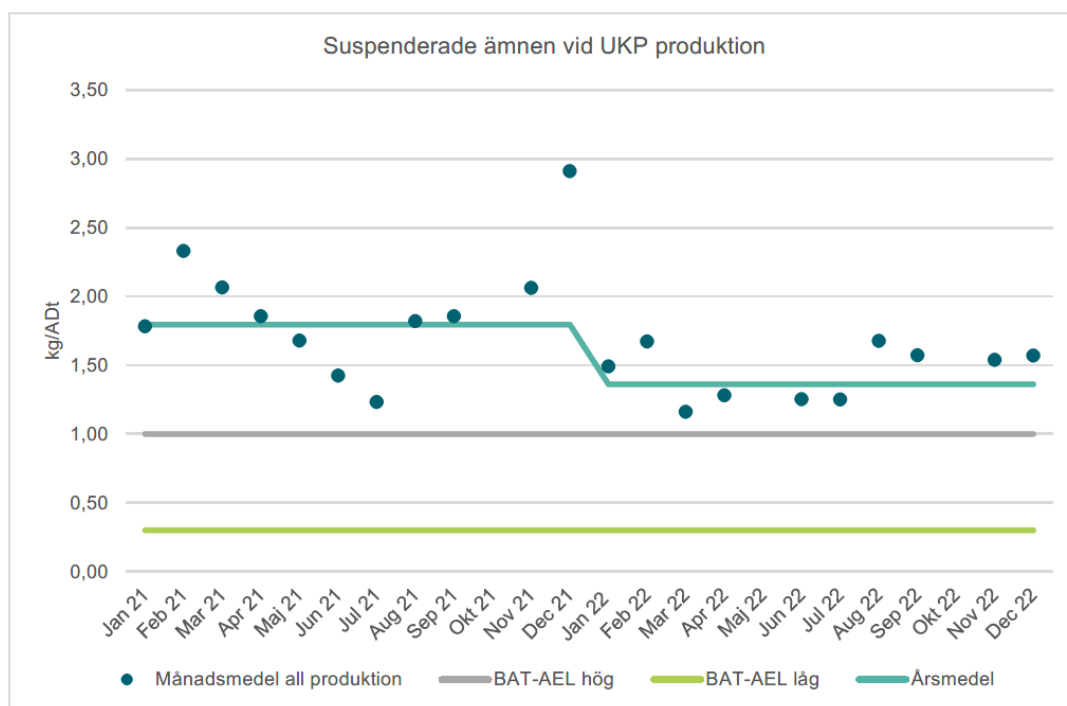
Utsläpp i jämförelse med BAT

Årsmedelvärden av utsläppen av suspenderade ämnen i avlopp vid Vallvik jämfört med fastställda BAT-nivåer visas i Figur 4 och Figur 5 visar en tydlig förbättring efter de åtgärder som genomfördes under 2021.

Figur 4. Månads- och årsmedelvärden för utsläpp av suspenderade ämnen vid ECF-produktion.

⁴ 2014/687/EU. BAT 19, tabell 1 och 2, s. 95-96.

Figur 5. Månads- och årsmedelvärden för utsläpp av suspenderad/e ämnen vid UKP-produktion

Dispens för specialprodukt

Såsom redovisats ovan är den oblekta massa som produceras vid Vallvik är av en specialkvalitet för att kunna användas i transformatorer, havskablar och andra elektriska applikationer vilket kräver en mycket hög renhet i massan. Detta leder i sin tur till att utsläppen av suspenderade ämnen ligger på samma nivå vid produktion av oblekt massa som vid blekt.

Detta medför även att det är svårt att uppnå de BAT-nivåer som finns för oblekt sulfatmassa, då dessa BAT-nivåer är fastställda utifrån en produktion av standard UKP som har helt andra möjligheter att återanvända filtrat och reducera vattenanvändning i tvätt.

UKP producerad vid Vallvik bör mot den bakgrunden kunna erhålla dispens från BAT-AEL för oblekt sulfatmassa och beviljas en nivå likt den för blekt sulfatmassa med hänvisning till de speciella tillverkningsförhållanden som krävs till följd av renhetskraven.

Då den oblekta massan som produceras vid Vallvik är av en specialtyp, kan den således inte jämföras med oblekt sulfatmassa av standardtyp som ligger till grund för de BAT-AEL som finns framtagna.

Med anledning av ovanstående gör Vallvik gällande att ett dispensvärde för utsläpp av suspenderade ämnen på 1,5 kg/ton för oblekt massa ska beviljas.

Sammanfattning

Utredningar har visat att bioreningens flotationsanläggning och sedimenteringsbassängen i fiberavloppet är korrekt dimensionerade. Halterna av suspenderade ämnen är på så bra nivåer som kan förväntas.

Ytterligare reningssteg efter flotationen anses inte vara ett alternativ då genomförda utredningar visar på dålig effekt och/eller höga kostnader (både avseende engångsinvestering i anläggning samt driftskostnader).

Åtgärder har genomförts under provotiden, främst för att reducera COD men också suspenderat material, vilket lett till tydlig minskning av utsläppen av suspenderat material.

På grund av att förutsättningarna mellan oblekt och blekt massaproduktion skiljer sig åt har åtgärderna haft större påverkan på utsläppen från blekt produktion. Utsläppen ligger nu på en nivå med marginal till övre BAT-AEL för blekt sulfatmassa (ECF) och då produktionen av oblekt massa (UKP) vid Vallvik inte är jämförbar med standard oblekt kan även UKP jämföras mot BAT-AEL för blekt sulfatmassa.

Som grund för yrkanden på slutliga villkor återfinns i tabell nedan utsläppsnivåer vid dagens situation, samt vid tillståndsgiven produktion. Som referens redovisas i dessa två tabeller även gällande BAT-AEL spann för aktuell produktion och parameter.

		2022	Tillståndsgiven produktion	Villkors- förslag	BAT-AEL
ECF	ton/d	0,85	1,02		
	kg/ton	1,42	1,42		0,3 - 1,5
UKP	ton/d	0,98	1,03		
	kg/ton	1,43	1,43		0,3 - 1,0
SÄ GF/A	ton/d	0,91	1,03	1,2	
	kg/ton	1,43	1,43		

Tabell 6. Sammanställning av utsläpp av suspenderade ämnen inklusive förväntade utsläpp vid 255 000 ton ADt.

FÖRSLAG TILL SLUTLIGA VILLKOR OCH DISPENS

Villkor

Vallvik yrkar att mark- och miljödomstolen, med upphävande av det provisoriska villkoret i P3 i deldomen 2020-12-17, föreskriver att slutligt villkor avseende utsläpp av suspenderade ämnen (SÄ/GFA) till vatten från verksamheten får uppgå till 1,2 ton per dygn som årsmedelvärde.

Grunden för Vallviks villkorsyrkande enligt ovan är att förutsättningarna mellan oblekt och blekt massaproduktion skiljer sig åt på sätt redovisats i prövotidsutredningen samt att de av Vallvik vidtagna åtgärderna haft större påverkan på utsläppen från blekt produktion. Utsläppen av suspenderade ämnen ligger nu med marginal i nivå med övre BAT-AEL för blekt sulfatmassa (ECF). När det gäller produktionen av oblekt massa (UKP) vid Vallvik är denna inte jämförbar med standard oblekt massa men Vallviks UKP-massa kan i stället jämföras mot BAT-AEL för blekt sulfatmassa. Vallvik kan inte nå en lägre utsläppsnivå, eftersom Vallvik vidtagit de åtgärder som är möjliga och skäliga. Det saknas således förutsättningar att nå en lägre utsläppsnivå.

Som grund för yrkanden av slutliga villkor återfinns i tabell 6 ovan som redovisar en sammanställning av utsläppsnivåer vid dagens situation, samt vid tillståndsgiven produktion. Som referens redovisas i dessa tabeller även gällande BAT-AEL spann för aktuell produktion och parameter.

Dispens BAT

Vallvik yrkar vidare att den av mark- och miljödomstolens 2020-12-172 meddelade dispensen enligt 1 kap. 16 och 18 §§ industriutsläppsförordningen (2015:250) från de begränsningsvärden avseende utsläpp till vatten avseende suspenderade ämnen som anges i BAT 19, tabell 1 och 2, i kommissionens genomförandebeslut (2014/687/EU) den 26 september 2014 om fastställande av BAT-slutsatser för produktion av massa, papper och kartong, i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/75/EU skall fortsätta gälla. Den yrkade dispensen yrkas i första hand gälla obegränsat i tid från dag för lagakraftvunnen dom alternativt då nuvarande dispens upphör den 1 januari 2024 och i andra hand till dess nya BAT-slutsatser antas. I stället för de i BAT-slutsatserna föreskrivna begränsningsvärdena ska gälla ett begränsningsvärde (årsmedelvärde) om 1,2 kg/ton för suspenderade ämnen, vilket utgör de värden som ska ersätta BAT-AEL under den angivna perioden.

INKOMNA YTTRANDEN

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har meddelat att myndigheten avstår från att yttra sig.

Naturvårdsverket

Naturvårdsverket har meddelat att verket avstår yttrande, men med anledning av Vallviks förstahandsyrkande avseende dispens från BAT-slutsatser, önskar Naturvårdsverket dock framföra att det inte är möjligt att erhålla dispens från framtida slutsatser, en eventuell dispens kan således inte meddelas under längre tid än vad som omfattas av Vallviks andrahandsyrkande.

Länsstyrelsen

Länsstyrelsen anser att provotiden kan avslutas med fastställande av villkor för utsläpp av suspenderade ämnen till vatten i enlighet med Vallviks förslag, med lydelsen:

Tillståndsvillkor: 1,2 ton per dygn.

Länsstyrelsen anser att dispens från BAT-AEL enligt BAT 19 i BAT-slutsatser för produktion av massa, papper och kartong, i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/75/EU, kan medges enligt Vallviks yrkande på 1,5 kg/ADt.

Motivering

Tillståndsvillkor

Länsstyrelsen anser att Vallviks förslag på tillståndsvillkor avseende utsläpp av suspenderande ämnen på 1,2 ton per dygn är en väsentlig skärpning mot den provisoriska föreskriften på 2,0 ton per dygn. Länsstyrelsens anser att det ur ett miljöperspektiv är mer betydelsefullt att i närtid fastställa slutliga tillståndsvillkor med lägre gränsvärden än nuvarande provisoriska utsläppsvillkor mot nyttan av att förlänga prövotidsutredningen.

Länsstyrelsen anser vidare att nyttan av ytterligare insatser för att reducera utsläppen av suspenderande ämnen till vatten inte står i proportion till den omgivningspåverkan, de risker och kostnader dessa åtgärder kan innebära (2 kap 7 § miljöbalken).

BAT-AEL

Länsstyrelsen gör samma bedömning som Vallvik att BAT-AEL för oblekt massa kan beviljas mot bakgrund av att:

Den oblekta massan som Vallvik producerar är av en specialtyp och kan inte jämföras med oblekt sulfatmassa av standardtyp som ligger till grund för de BAT-AEL som finns framtagna. Länsstyrelsen anser därför att ett dispensvärde för utsläpp av suspenderande ämnen på 1,5 kg/ADt för oblekt massa kan beviljas.

Vallviks förslag på en BAT-dispens av 1,5 kg/ADt är rimligt då den medger ett utsläpp i samma storleksordning som det föreslagna tillståndsvillkoret.

Sammantagen bedömning

Länsstyrelsen anser att Vallviks föreslagna villkorskonstruktion som reglerar det totala utsläppet som ett samlat årsmedelvärde kan accepteras.

BOLAGETS BEMÖTANDE AV INKOMNA YTTRANDE

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och Naturvårdsverket

Vallvik konstaterar att såväl MSB som Naturvårdsverket avstår från att yttra sig i ärendet. Naturvårdsverket framhåller dock att, med anledning av Vallviks yrkande om att tidigare meddelad dispens från BAT-slutsatser ska fortsätta att gälla utan begränsning i tiden, dispens inte kan meddelas från framtida ännu inte beslutade BAT-slutsatser.

Med anledning av Naturvårdsverkets påpekande angående dispens från framtida BAT-slutsatser vill Vallvik för egen del påminna om att Vallviks andrahandsyrkande avser en förlängning av meddelad dispens till dess att nya BAT-slutsatser har meddelats. Vallvik är införstått med att dispens inte kan meddelas för ännu inte beslutade BAT-slutsatser och Vallviks förstahandsyrkande skall inte heller uppfattas som att Vallvik yrkar en sådan i tiden obegränsad dispens.

I övrigt föranleder aktuella yttranden från MSB respektive Naturvårdsverket inte några kommentarer från Vallvik.

Yttrande från Länsstyrelsen i Gävleborgs län (aktbil. 249)

Såvitt framgår av länsstyrelsens yttrande instämmer myndigheten i Vallviks bedömning att möjligheten till ytterligare begränsningar av utsläppen av suspenderade ämnen har, med de begränsningar som följer av 2 kap. 7 § första stycket miljöbalken, uttömts. Länsstyrelsen tillstyrker följaktligen att provotiden avseende utsläpp av suspenderade ämnen avslutas och att mark- och miljödomstolen beslutar om ett slutligt villkor för utsläpp av suspenderade ämnen om 1,2 ton per dygn som årsmedelvärde, i enlighet med Vallviks yrkande.

Mot bakgrund av länsstyrelsens inställning ser Vallvik ingen anledning att kommentera vad länsstyrelsen anför i denna del.

Vidare instämmer länsstyrelsen i Vallviks bedömning att det föreligger förutsättningar att förlänga den dispens enligt 1 kap. 16 och 18 §§ industriutsläppsförordningen (2015:250) från de begränsningsvärden avseende utsläpp till vatten avseende suspenderade ämnen som anges i BAT 19, tabell 1 och 2, i kommissionens genomförandebeslut (2014/687/EU) den 26 september 2014 om fastställande av BAT-slutsatser för produktion av massa, papper och kartong, i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/75/EU, som mark- och miljödomstolen meddelade i sin deldom den 17 december 2020 i förevarande mål samt att föreskriva ett villkor avseende utsläpp av suspenderade ämnen på 1,5 kg/ADt för den tid som dispensen gäller.

Mot bakgrund av länsstyrelsens inställning till yrkandet om förlängd dispens ser Vallvik inte anledning att kommentera yttrandet på annat sätt än att framhålla att Vallvik är, som framgår ovan av Vallviks kommentar till Naturvårdsverkets yttrande, införstått med att dispens inte kan meddelas från ännu inte beslutade BAT-slutsatser och att en meddelad dispens därmed kan gälla som längst till dess att nya BAT-slutsatser har antagits och trätt ikraft. Det är också så Vallviks yrkande skall uppfattas.

I anslutning till detta vill Vallvik hemställa att mark- och miljödomstolen företar målet till avgörande innan nuvarande dispens löper ut den 31 december innevarande år, detta för att undvika oklarheter om vad som gäller under ett eventuellt glapp mellan nuvarande och kommande dispens.

DOMSKÄL

Prövotidsredovisning och frågan om slutligt villkor för utsläpp av suspenderade ämnen.

Vallvik har genomfört utredning i enlighet med prövotidsföreskriften. Redovisningen, som även inkluderar både äldre och nyare utredningar, är

omfattande och refererar till ett flertal möjliga tekniker och åtgärder med syfte att begränsa utsläppen av suspenderade ämnen. Vallvik har visat att produktionen, med kampanjvis tillverkning av blekt sulfatmassa (ECF) och oblekt massa (UKP) i sig innebär vissa svårigheter att kontinuerligt erhålla låga halter av suspenderade ämnen i utgående avloppsvatten. Av redovisningen framgår att den UKP som produceras vid Vallvik är av specialkvaliteter för att användas i transformatorer, havskablar och andra elektriska applikationer, vilket kräver en hög renhet i massan. Detta leder till höga avloppsflöden vid produktion av oblekt massa och därmed till att utsläppen av suspenderade ämnen ligger på samma nivå vid produktion av oblekt massa som vid blekt massa.

Under provotiden har även åtgärder vidtagits som resulterat i förbättringar. Utsläppen av suspenderade ämnen har kunnat minskas främst i samband med produktionen av ECF-massa. Sammantaget har åtgärderna resulterat i att det specifika utsläppet från verksamheten minskat från nivån 1,3-1,4 ton per dygn till ca 1 ton/dygn.

Mark- och miljödomstolen bedömer att det inte är rimligt att vidta ytterligare åtgärder i syfte att begränsa utsläppen av suspenderade ämnen. Det villkor som Vallvik föreslagit, 1,2 ton per dygn som årsmedelvärde kan därmed godtas.

Dispens enligt industriutsläppsförordningen (2015-250)

Enligt 1 kap. 8 § industriutsläppsförordningen ska BAT-AEL gälla som begränsningsvärden för utsläpp från industriutsläppsverksamheter under normala driftförhållanden, och ska i fråga om utsläppsvärden i huvudslutsatser följas senast den dag som inträffar fyra år efter huvudslutsatsernas offentliggörande.

Prövningsmyndigheten får enligt 1 kap. 16 § p. 1 industriutsläppsförordningen ge dispens från ett sådant begränsningsvärde om det med hänsyn till var den anläggning som verksamheten bedrivs på ligger geografiskt, anläggningens tekniska egenskaper och de lokala miljöförhållandena skulle medföra oproportionerligt höga kostnader jämfört med miljönyttan att följa begränsningsvärdet, och dispensen

förenas med ett villkor om att istället följa ett mindre strängt begränsningsvärde.

En dispens enligt 16 § upphör att gälla när det begränsningsvärde som dispensen avser har ersatts med en ny slutsats, eller för en kortare tidsperiod som prövningsmyndigheten bestämmer i enlighet med 1 kap. 18 § industriutsläppsförordningen. När det gäller yrkandet om dispensens giltighet i detta fall noterar mark- och miljödomstolen att Vallvik ansluter till Naturvårdsverkets synpunkt. Det innebär alltså att yrkandet om dispens innebär att dispensen ska gälla till dess att nya BAT-slutsatser har meddelats.

Kvalitetskraven på Vallviks oblekta massa medför att det är svårt att uppnå de BAT-nivåer som finns för oblekt sulfatmassa, då dessa nivåer är fastställda baserat på produktion av ”standard UKP”, som har helt andra möjligheter att återanvända filtrat och reducera vattenanvändning i tvätt.

Mark- och miljödomstolen delar Vallviks bedömning att utredningen visat att möjligheten att anpassa på sådant sätt att gällande BAT-AEL kan innehållas skulle medföra oproportionerligt höga kostnader jämfört med miljönyttan om dispens inte medges. Därför ska dispens meddelas i enlighet med Vallviks ansökan.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (MMD-01)

Överklagande senast den 15 februari 2024.

Lars Nyberg

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Lars Nyberg, ordförande, och tekniska rådet Lars-Gunnar Sjölund.

Hur man överklagar

Dom i mark- och miljödomstol som första instans

MMD-01

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid, har den andra parten också rätt att överklaga även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandetiden har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv mark- och miljödomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Mark- och miljööverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn samt aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till mark- och miljödomstolen. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Mark- och miljödomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar mark- och miljödomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Mark- och miljööverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Mark- och miljööverdomstolen skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i Mark- och miljööverdomstolen

När överklagandet kommer in till Mark- och miljööverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att mark- och miljödomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om mark- och miljödomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med mark- och miljödomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.